

Горан Д. Младеновић

Филозофски факултет, Одсек за српску књижевност, Универзитет у Новом Саду

Преовлађујући поетски ставови у песништву цара Давида*

Сажетак: Вишеслојност стилских целина у Давидовим псалмима није приметна, он задржава једну одређену константност и препознатљивост у својој поезији. Међутим, тематске целине су видљиве и од њих зависи какве ће поетске ставове песник заступати приликом писања сваког псалма. С тим у вези, навешћемо само оне поетске ставове који су се наметнули у одређеним тачкама Давидовог живота као преовлађујућа песникова преокупација, најпре егзистенцијална, а затим и религиозно-лирска. Дакле, у зависности од животне етапе у којој се налазио, песник је и изграђивао своје поетске ставове, понајпре оне који су настали у време ратова и непријатељских прогона, те оних који су као узрок имали почињени грех па све до месијанских.¹

Кључне речи: Цар Давид, Псалми, непријатељи, Бог, поезија.

Уводно разматрање

Живот израиљског цара Давида, иако у јеврејској историји припада најсјајнијем тзв. „златном добу”, био је испуњен бројним сукобима, биткама, ратовима и честим гоњењем од стране непријатеља. Од непознатог пастира до народног јунака и хероја, од најмоћнијег суверена Блиског истока до изгнаника и прогнаника, био би кратак сажетак Давидове животне путање. На том тегобном путу, кад је био у мирним животним периодима, у предасима између бојева, у пустињским звезданим ноћима, Давид је налазио себи одушка у песми и умилним звуцима своје лире, као и у писању богочешњивих псалама. Сукоби са непријатељима и гоњења пратили су Давида почев од његовог првог мегдана, још као младог, обичног витлејемског пастира, са филистејским непобедивим јунаком Голијатом, па све до разрачунавања, на самом исходу живота, са својим претендентима на престо: синовима Авесаломом и Адонијем, војводом Јоавом и првосвештеником Авијатаром. Задивљује велика Давидова борбеност, ратна вештина, па и његово ратно лукавство. Велике Давидове врлине биле су, пре свега, његов наглашен смисао за дипломатију и мирољубиво решавање наизглед нерешивих проблема, како ратних тако и мирнодопских. Ипак, Давидова мудрост понекад је била помућена његовом великом бољавишћу према ближњима, нарочито синовима, као и његовој одвећ јакој страсти

* Рад је реализован у оквиру пројекта *Мудросна и пророчка књижевност у Библији* а за који је средства обезбедио Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој Владе Аутономне Покрајине Војводине (број: 114-451-2153/2014-02).

¹ У овом раду биће анализирани поетски ставови који су настали у време ратова и непријатељских прогона, месијанско надахнуће као и почињени грех, аутор ће обрадити за неки наредни научни скуп те након тога и публиковати

према лепим женама коју некад није успео да обузда. Такође, умео је да се препусти гневу и осветољубивости, да поступа сурово, што је за последицу имало извршење тешких злочина. Иако су га те мане доводиле у тескобна и очајна стања душе, управо су оне и проузроковале писање неких од најлепших псалама.

Давидови поетски ставови настали у време ратова и непријатељских прогона

Давид се у својој дугој владавини показао као велики ратник а у исто време и државотворац који је успешном унутрашњом и спољном политиком умео да учврсти и задржи све освојене територије, створивши, на послетку, уређену јеврејску државу. Један од најважнијих стубова његове државе била је одана војна елита са којом је Давид прошао многе ратове, а која га је искрено уважавала и волела.

У ратном времену Давид је умео да води војску у тријумфалне походе, а у периоду мира знао је да се одужи својим верним ратницима дајући им привилегије. Иако, велики као војсковођа и владар, он се на личном плану осећао малим пред свемоћним Богом. Никада себе није узвисио изнад Божије личности. Нарочито је призивао Божију помоћ у критичним тренуцима уочи неке битке или током других ратних операција. О томе нам изврсно сведочи сам Давид у 58. псалму: *Узми ме од непријатеља мојих, Боже, и од оних који устају на ме избави ме; избави ме од чиниоца безаконја и од људи крвника сјаси ме (Пс 58, 2–3).*² До краја свог живота Давид ће одржати овај динамичан, самосвојан и предан однос са Богом, поштујући Закон Божији, али истовремено дајући одушка своје болу, умирујући своје озлеђено срце од учињених му људских невера и неправди, а имаће и милосрђа према непријатељима својим: *Немој их њоубијити, да не забораве закон Твој; расеј их силом Твојом и низврџи их, заштити ме мој, Господе (Пс 58, 12).* Такође, Давид слави Бога увек и на сваком месту, а нарочито у невољама: *А ја ћу њевајти сили Твојој, и обрадоваћу се ујужро милости Твојој, јер си њосио заштитник мој и њрибежиште моје у дан невоље моје (Пс 58, 17).*

Омиљеним инструментом — харфом Давид је исцељивао своје ратне ожиљке и душевне ране, песмом разгонећи сене меланхолије. Цар Саул често је позивао у двор младог пастира да му песмом одагна тугомору душе. Давид је у томе успевао и заиста његова песма била је лековита јер се у својим псалмима обраћао Богу као једином истинском лекару његове душе и тела. Музика и стихови били су његови исцељујући медикаменти, иако му је сам живот био непрестано укрштање мачева и непријатељских замки. Стога, не чуди да су Давидове песме најчешће молитвене елегике, као што имамо пример у 37. псалму: *Срце моје смути се, остави ме снаја моја, и светило очију мојих и она није са мном. Пријатељи моји и ближњи моји сјрам мене дођоше и сјаше, и најближи моји на одстојању сјадоше [...] А ја као љув не слушах, и као нем не ошварих уста своја; и бејаш као човек који не чује, и који у устима својим нема ошвардања (Пс 37, 11–12. 14–15).*

У релативно дугом животном веку, у највећем броју животних етапа, Давида опажамо, најчешће, са оружјем у руци. Понекад је предводник освајачког похода, некада бранитељ своје земље, а у првој животној етапи — младости најчешће је

² У току израде овог рада коришћени су преводи Ђуре Даничића за *Свето Писмо Сјарој Завести* и Комисије Светог Архијерејског Синода СПЦ за *Свето Писмо Новој Завести*, *Псалтир* у преводу умировљеног Епископа захумско — херцеговачког и приморског г. Атанасија Јевтића. Редне бројеве псалама смо наводили према септуагинталној нумерацији.

био изгнаник и вођа одметника — герилаца у одмазди. У многим животним ситуацијама његов мач је и његов језик који сече оштро, али смислено, промишљено и праведно. Њиме он моли Бога да се погубе сви дрзници, који су се богохулно усудили да дигну руке на Његовог помазаника, обраћајући се Господу као свом савезнику: *Господе, њриклони небеса и сићи, дођакни се јора, и задимићеш се. Блесни муњом, и разатаћеш их, ѡшаљи сјреле Твоје, и сатрћеш их [...] Који издвљаш Давида слућу Своја од мача злоја. Издрави ме и извуци ме из руке синова ѡућинаца, чија усћа јовораху сујетју и десница је њихова десница нејравде (Пс 143, 5–6. 10–11).*

Давид не ратује само против војних непријатеља, он храбро ратује и против невидљивих стрела лукавих дворских интрига: *А нејријатћелји моји уживају, и осилише се нада мном, и умножише се који ме мрзе нејраведно; који ми узвраћају зло за добро оклеветаше ме, јер идох за добројом [и одбацише ме љубљеноја, као мртвоја зиаћеноја] (Пс 37, 20–21).* Храбар и одлучан он често уме да, потпомогнут пријатељима, на време предупреди и спречи подмукле дворске закулисне радње бранећи се на брз и смео начин призивајући милостивог Бога: *Бој мој, милостј Њејова ѡрећешћи ће ме; Бој ће ми јоказати (сјас) међу мојим нејријатћелјима (Пс 58, 11).* Што је невоља израженија, наглашенији је молитвени поетски занос самога Давида и јача присни однос заједнице Давида и Бога: *Не остјави ме, Господе; Боже мој, не удаљи се од мене. Похитјај ми у јомоћ, Господе сјасења моја (Пс 37, 22–23).*

Поред свих ратних успеха Давид никада није заборавио да са великим поверењем на свему захвали Богу истичући недокучиву милост и Његову истинољубивост, прослављајући га свом силом свог унутрашњег тројства: умом, срцем и духом. Свакако, да је ово једна од сталних одредница Давидове поетике која се може наћи у готово сваком Давидовом псалму. Ево тек једног од многобројних примера: *Исјоведаћу Те и хвалићи међу народима, Господе, јсалмојеваћу Ти међу незнадошцима. Јер се узвелича до небеса милостј Твоја, и до облака исјина Твоја. Узнеси се на небеса, Боже, и јо свој земљи слава Твоја (Пс 56, 10–13).* Стални поетски Давидов став јесте и тужбалица Господу и жеља да га издрави од непријатеља, зато се он Богу најчешће обраћа као најбољем пријатељу у часовима недоумица и страдања. То нам приказују и са узбуђењем написани псалм, где се услед опасности од непријатеља анафорски понавља прозда Господу: *Помилуј ме, Боже, јомилуј ме, јер се у Тебе јоузда душа моја, и у сенци крила Твојих надам се, докле не јрође безаконје (Пс 56, 2)* или метафорично изречени стих: *Пошаљи руку Твоју са висине, извуци ме и издрави ме од вода мнојих, из руку синова јоућинаца (Пс 143, 7).*

Такође, Давиду никада не силази с ума и мисао да је то што јесте постао захваљујући Богу, зато се и приликом најтежих животних удараца приклања Њему. Величина Давидова и јесте, не само у његовој ратничкој спремности, јер великих војсковођа је било и у Давидово време, већ у његовој непоколебљивој вери која се никада није толико поколебала да би га одвојила од Бога, чак и у најтежим животним превирањима, у којима он увек наглашава своје слабости а Божију свемоћност, као и свест о вишој Сведржитељевој вољи: *Господе, јред Тобом је сва жеља моја, и уздисање моје од Тебе се не скри (Пс 37, 10); Нема исцељења шелу моме од лица њева Твоја, нема мира у косћима мојим од лица трехова мојих (Пс 37, 4).* Давид увек иде за добротом, јер се увек обраћа за помоћ Богу који је једини заиста добар, једини истинити путеводитељ и једина сигурна и мирна лука од бура овога света: *Добровољно ћу жртвоваши Теби, исјоведаћу се Имену Твоме, Господе,*

јер је добро (Пс 53, 8). Он и у рату, и у двобоју са непријатељским јунацима, благодари Богу за извојеване победе: Блајословен Госјод Бој мој, Који научава руке моје за борбу, њрсџе моје за рај. Милосјј моја и љрибежишџе моје, засјјуујник мој и избавишџе мој, зашјјишјник мој, и љоуздах се у Њеја, Који љошчињава народ мој мени (Пс 143, 1–2).

Дакле, Давидова снага и светост његовог живота не долазе од његовог успешног ратовања, нити од његових многобројних савезника, па чак ни од утицајних и верних пријатеља, већ је снага Давидова у Господу: *Јер у Тебе се Госјоде љоуздах; Ти ћеш ме услишџишј, Госјоде Боже мој сведочи нам псалмопојац у свом 37. псалму, 16. стиху.*

Наравно, као и сви знаменити владари и цар Давид имао је велики број непријатеља у току своје дуге владавине. У одређеним периодима живота некада их је имао више, а некада мање, али су они били стална претња која га је подстицала да увек буде војнички приправан, дипломатски ангажован, а на послетку, у самоћи, спреман да излије муке своје душе Господу. У својим псалмима песник се обраћа Богу са вером и поуздањем у пораз непријатеља услед њиховог злочињења: *Поврашџе се дол њејов на љлаву њејову, и на шџеме њејово љаишџе њејравда њејова (Пс 7, 17).* Његови непријатељи некада су отворено нападали јеврејску државу и њеног владара, а некада скривено ковали завере. Давид им се супротстављао герилским ратовањем, изненадним промишљеним нападима и брзим повлачењима, а у самоћи молитвама Господу за избављење: *Узми ме од њејријашџеља мојих, Боже, и од оних који усђају на ме избави ме; избави ме од чинишџеља безакоња и од људџи крвника сјаси ме (Пс 58, 2–3).* О свима њима Давид оставља дубок траг у својим псалмима исказујући најчешће огорчење, тугу, страх, па чак и очајање, али на послетку увек и наду у Божију милост, заштиту и правду. Стога Давид у молитвеном обраћању Господу каже: *Госјоде Боже мој, на Тебе се љоуздах, сјаси ме од свих који ме јоне, и избави ме (Пс 7, 2), или Суди ми, Госјоде, љо љравди мојој, и љо незлодивосјџи мојој (нек буде) на мени (Пс 7, 9).* Такође, поетски и религиозно псалмопојац своју визију праведног Бога износи и следећим стиховима: *Бој је судџија љраведан и моћан и дујошљрџељив, и не наводи љњев сваки дан (Пс 7, 12).* Своје победе приписује Господу: *[...] јер си Ти љоразџо све који ми узалуд њејријашџељују, зуде љрешињка скршио си (Пс 3, 8).*

Филистејци су, од времена заузимања Ханана, били традиционални непријатељи старозаветног Израџља. Борба са овако ратоборним суседом вођена је, најпре, за опстанак изабраног Божијег народа. Онај који је ту борбу, најзад, повољно окончао прославивши јеврејску војску био је цар Давид. Ипак, и он сам имао је успоне и падове у борби са Филистејцима и једно време провео чак као слуга код њиховог цара Ахиса, у градићу Сиклагу, који су му дали на управу (в. 1. Сам 27). О сталном непријатељском односу Филистејаца према Давиду, који су често вредали да га убију, сведочи извџстан број псалма из којих ћемо навести неколико цитата: *Сав дан речи се мојих љнушаху, љрошљив мене су све мисли њихове на зло. Засџлиће се они, и сакриће се, љејџу ће моју вредашји, као шџо очекиваше душу моју (Пс 55, 6–7).* Потресна је чврста Давидова непоколебљивост у Божију заштиту, баш онда када је најкритичније и најпотребније: *Живошј мој одјавих Теби, изнесох сузе моје љреда Те као и у одећању Твоме. Поврашџе се њејријашџељи моји назад, у који дан Те љризовем; ево љознадох да си Ти Бој мој (Пс 55, 9–10), као и На Боја се љоуздах; нећу се дојашџи, шџа ће ми учинишј човек (Пс 55, 12; в. Пс 33, 1–10).*

Међутим, први забележени окршај Давида са неким Филистејцем био је и један од његових најславнијих подвига. Био је то двобој са филистејским дивом Голијатом коме нико од израиљских ратника није смео да се супротстави. Давид је тада био само пастир који је код куће чувао очево стадо а тек повремено је долазио у израиљску војску да браћи донесе храну. Када је чуо како Голијат пред читавом војском дрско врећа и блати све што је Израиљцима свето, смело се пријавио цару Саулу да изађе на мегдан најснажнијем Филистејцу (в. 1. Сам 17). Он је веровао у своју гипкост, срчаност, снажљивост, а највише у своју домишљатост. Ипак, више него себи, веровао је са највећим поуздањем у Господа Бога, који му је давао снагу, а коме се ревносно захваљивао као милосрдном учитељу који га је читавог живота подучавао. Стога је, у духу своје благодарне псалмопојачке поетике, поводом овог двобоја, изразио своју молитву — захвалност Богу: *Блајословен Госјод Бој мој, Који научава руке моје за борбу, ѿрсије моје за рай. Милости моја и ѿрибежишије моје, засјиуишник мој и издвигијељ мој, заштитник мој, и ѿуздах се у Њеја. Који ѿшчињава народ мој мени* (Пс 143, 1–2).

Дакле, песник се поуздао у своју памет и лукавство, али и овде експлицитно доминира доследан поетски став Давидов — емотивни лични однос и поверење у свог заштитника Јахвеа, за кога је веровао да ће му помоћи да савлада и просту физичку Голијатову силу. Стога је одбио шлем, оклоп и мач и кренуо у борбу у лаком пастирском огртачу. Од оружја понео је свој штап и праћку, те пет глатких каменова. Не треба заборавити да је и тада пред мегдан певушио побожне песме које су му давале потребно самопоуздање. Свој *Πιστεύω*, песник је изразио следећим речима: *Ти идеш на ме с мачем и с кољем и са шитијом; а ја идем на ње у име Госјода над војскама, Боја војске Израиљеве, кој си ружио. Данас ће ње Госјод дајти мени у руке, и удићу ње, и скинућу њаву с њебе, и даћу данас њелеса војске филистејске ѡшцицама небеским и зверима земаљским, и ѡзнаће сва земља да је Бој у Израиљу. И знаће сав овај збор да Госјод не сјасава мачем ни кољем, јер је рай Госјодњи, зајшо ће вас дајти нама у руке* (1. Сам 17, 45–47).³

Такође, песников однос са царем Саулом, који је описан у *Првој књизи Самуиловој*, битно је утицао на формирање одређених поетских ставова у *Псалмима*. Наиме, цар Саул је упознао Давида као музикалног, скромног пастира, који је певао и сам састављао побожне песме а при том веома умилно свирао харфу. Док је проводио време на пашњацима развио је свој музички дар, али и присан однос са Богом кроз певање побожних песама, које је у непомућеном миру природе, у безметежном крајолику и исто такој унутрашњој умирености и младалачкој чистоти своје душе, са заносом записивао. Давид је прослављао свог Бога певањем, али и *свом снајом и моћју својом* (уп. Мк 12, 30), стварајући мисаону хармонију у својој души. Стога је поезија *Псалама*, заправо поезија склада, симфонија мирноће, угодне мелодије, која није само лепозвучна, него је доказ хармоније мисли у души као и символ складног и спокојног стања ума.

Цар Саул је позвао младог Давида чувши за смирујуће тонове његове харфе и благозвучно појање његовог гласа, које изгони страсти из човековог срца и уноси у човека тихо задовољство.⁴ Саул није знао да је Давид већ при првом њи-

³ Давидов одговор Голијату је у суштини његово исповедање вере. На овај начин он сједињује своју поезију са говорништвом и показује да вера, снага и моћ долазе од самог Бога, и то, вера којом се побеђује свет, све силе и сви моћници. Само је Господ непобедив. Свако онај који је у вери сједињен са Богом и сам постаје непобедив.

⁴ По веровању старозаветног Израиља, Бог је узрочник добра и зла. Од њега долази и добри и зли Дух (уп.: дух неслоге Суд 9, 23; дух лажи 1. цар 22, 19–23; дух вртоглавице Ис 19, 14; дух обамрлости Ис 29, 10).

ховом сусрету био помазан за новог израиљског цара од стране пророка Самуила (в. 1. Сам 16). Обред Давидовог помазања обављен је у тајности, у породичном кругу, зато је Саул приликом упознавања гостољубиво дочекао пастира. Временом, како се Давид почео одликовати у бојевима и заузимати све веће положаје у израиљској војсци, и како је његова слава све више расла у јеврејском народу, у Саулу се почела јављати завист, страх од такмаца и на послетку — мржња. Више пута на свом двору Саул је, у наступима помућене свести, покушао да убије Давида, бацајући на њега копље. Затим, давао му је готово немогуће војне задатке које је Давид, ипак, успевао да изврши. На послетку, Давид је морао да оде из места Сауловог боравка јер му је од цара претила непрестана смртна опасност (в. 1. Сам 18–19). Удаљивши се од двора Давид је постао прогоњен попут звери, а цар Саул опседнут Давидом постао је његов фанатични прогонитељ. Давид је пао у велику немилост код цара Саула и доживео од њега многе невоље и жалосне тренутке. Најпре је Саул слао војнике да ухвате одметника, а затим је лично предводио војску која ће ликвидирати израиљског прослављеног војсковођу, чији војни успон је на почетку и сам потпомагао. Ево како Давид описује непријатељску (Саулову) војску и њихово стално прогоњење, поредећи их са чопором дивљих паса и демонским силама које лове људске душе: *Јер ево, уловише душу моју, најбогоше на ме силници (Пс 58, 4), као и Поврајшиће се увече и оћлагнеће као њас и оћколиће ѓрад. Гле изјовараће (зле речи) усћима својим, и мач је у усћима њиховим, (ћоворећи): Ко ће чући? (Пс 58, 7–8), а исто тако, у нешто доцинијем певању даје приказ и следећег описа непријатеља: Они ће се расејати да једу; а ако се не наситиће, (још) и ројћиће (Пс 58, 16). У овим стиховима песник исповеда своја очајања која су узрокована бескрупулозношћу и злочињењем својих непријатеља, на све спремних да га униште. Потресна мелодија туге, бола и стрепње, преплиће се са сталном поетиком захвалности и благодарења Господу присутном у готово свим псалмима у временима Давидовог прогонства, те се у истом псалму чује и Давидов хвалоспев Цару Славе: *А ја ћу њевајти сили Твојој, и обрадоваћу се ујућуру милости Твојој, јер си њосћао зашћићник мој и ћрибежићиће моје у дан невоље моје. Помоћник си мој, Теби ћу њсалмојевајти, јер си Ти, Боже, зашћићник мој, Боћ мој, милосћ моја (Пс 58, 17–18).**

Бојећи се Давидовог савеза са првосвештеником Самуилом и страхујући од Давидових претензија на престо, Саул савладан страхом и великим гневом прогонио је Давида даноноћно. У потпуности је обневидео мржњом и имао је само један самовољни, опсесивни циљ, а то је да Давида лиши живота. За то време, свој очај, безизлаз и несрећу Давид је изражавао у поетским потресним елегијама. Често је, поетски богонадахнуто, описивао деформисану природу својих непријатеља, наводећи грех као узрок изобличења њиховог бића. Отреховљеност гонитеља описује у прелепим поетским сликама користећи се и анафорским понављањење као у 58. псалму где понавља слово „и“ чиме поетском звучном фигуром посебно наглашава и истиче њихову неправедност: *Грех је усћа њихових, реч је усана њихових, и (здоћ ћоћа) нека буду ухваћени у ћордосћи својој; и од клейће и од лажи (њихове) објавиће се свршеци ћњеву свршећака, и неће их бићи (више). И ћознаће да Боћ ћосћодари Јаковом (расејаним) и крајевима земље (Пс 58, 13–14).*

И на крају, можда, највеће животно разочарење песник је доживео од свог сина Авесалома који је подигао буну против свог оца у намери да му преузме престо (в. 2. Сам 15). Скрхан највећим болом Давид се разочарано пита: *Госћоде, ићио*

се умножише они који ме ућењавају? Многи устају на мене, многи говоре души мојој: Нема му спасања у Боју његовом (Пс 3, 2–3) Одговор је добио од пророка Натана који му је пренео Божије речи: *Зашио си презрео ријеч Господњу чинећи што њему није по вољи? Урију Хетјејина убио си мачем синова Амонијевих. Зашио неће се одмаћи мач од дома твојега довијека* (2. Сам 12, 11).

Авесалом је био хваљен од људи због своје лепоте, и уживао је њиховој милости, али је Давид имао благослов од Бога, зато је на крају и поред великих тешкоћа и однео победу. Сам Давид, из разлога људске слабости, повлађивао је своме сину, не видећи његову лакомисленост, површност и разметљив начин живота. Испод маске љубазности и спољашњег привлачног сјаја крило се Авесаломово скривено лице властољубивог издајника спремног на интриге. Иако остављен од већине својих присталица и налазећи се у безизлазној ситуацији, песник остаје прави Божији слуга. Он се снагом своје вере подиже након разочарања у свога бунтовног сина Авесалома и изриче одважне стихове: *Устадох, јер ће ме Господ заштити, Нећу се улашати од мноштва народа, који ме около нападну* (Пс 3, 6–7).

Истовремено, у псалмима 3 и 142, у којима се описује Давидово страдање за време гоњења од стране Авесалома, приказана је и његова покајничка природа. Њен извор налази се у песниковој вери у Божије човекољубље. Да је Бог неизмерно човекољубив још је један непроменљив став, који се на религиозно — поетски начин, доследно јавља у одређеном броју његових псалама. Зато се песник и не пита да ли ће му Бог опростити? — већ са искреном вером покајнички се предаје Богу: *Господње је спасање, и на народу Твоме блајослов је Твој* (Пс 3, 9).

У епилогу животне драме, Бог је услишио Давидову молитву, али му је одузео сина. Неутешан и дубоко растужен, песник поезију нарицања замењује поезијом истинског поверања у Бога, која је утемељена на личном искуственом доживљају Бога: *Помињем дане старе, размишљам о свим делима Твојим, у творевинама руку твојих поучавам се* (Пс 142, 5).

Уместо закључка

И, на крају, тешко је и замислити Давида без Бога. Цео његов живот осветљава Божија присутност. Он је цар који је по Божијој вољи постављен да управља старо-заветним Израјлом у Његово име. Давиду је обећано вечно потомство и неуништиво царство јер он седи на Божијем престолу (1. дн 29, 23; 2. дн 9, 8). Са њим је Бог склопио савез (2. Сам 7, 4–7) и изабрао Сион — Давидов град, да Му буде пребивалиште:

*Закле се Господ Давиду истином, и неће се одрећи ње:
Од илода утробе твоје посадићу на престолу твојоме,
ако сачувају синови твоји завети Мој
и сведочанства Моја ова, која ћу их научити,
и синови њихови, до века, седеће на престолу твојоме.*

*Јер је изабрао Господ Сион,
изволео га је за обиталиште Себи:*

*Он је очивалиште Моје у век века,
овде ћу се настанивати, јер њега изабрах* (Пс 131, 11–14; уп. Пс 88, 2–5).

Summary: Multilayeredness style unit in the Psalms of David is not apparent, it retains a certain constancy and recognition in his poetry. However, thematic units are visible and they determine what the poet represents the views of the poet when writing each psalm. In this regard, we need only one poetic attitude that was imposed at certain points of David's life as the dominant preoccupation of the poet, first existential, and religious and lyrical. Therefore, depending on the life stage where you are, poet and developed his poetic attitudes, mostly those that occurred during the wars and hostile persecution, and those who are the cause had committed a sin until the messianic.

Key words: King David, Psalms, enemies, God, poetry.

Литература — Текстови Библије

Biblia Hebraica Stuttgartensia (BHS). Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft. 1994.

Biblia Sacra. Turin: Vulgatae editionis, 1959.

Библија. Стари Завјет превео Ђура Даничић. Нови Завјет превео Вук Стеф. Караџић. Београд: Издање Британско и инострано Библијско друштво, 1991.

Jeruzalemska Biblija. Zagreb: Kršćanska sadašnjost. 2003.

Псалми, Превео Епископ умировљени захумско — херцеговачки Атанасије. Манастир Хиландар, Манастир Грачаница, Манастир Цетињски, Манастир Тврдош. Врњачка Бања: Братство Св. Симеона Мироточивог, 2000.

Septuaginta (hg. A. Rahlfs). Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1979.

Светио њисмо, Нови завјет. Сарајево: Свети Архијерејски Синод СПЦ, 1990.